

سلوک خرد ورزی

نویسنده:

بیاض شریف نعمت آباد

شعوف سرفه نعمت آباد

انتشارات آذرگان

۱۳۹۶

سرشناسه	: شریفی نعمت‌آباد، بهار، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: سلوک خردورزی/ بهار شریفی نعمت‌آباد، شکوفه شریفی نعمت‌آباد.
مشخصات نشر	: کرج: آذرگان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۶ ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۲۴-۳۳-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۲۵.
موضوع	: آموزش و پرورش -- فلسفه
موضوع	: Education -- Philosophy
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع) ، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- دیدگاه درباره آموزش و پرورش
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- Views on education
موضوع	: دیوئی جان، ۱۸۵۹ - ۱۹۵۲ م. -- دیدگاه درباره آموزش و پرورش
موضوع	: Dewey, John -- Views on education
موضوع	: اسلام و آموزش - پرورش
موضوع	: Islamic education
شناسه افزوده	: شریفی نعمت‌آباد، شکوفه شریفی - ۱۱۰۱ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۴۶۹/۷ش B۴/۷
رده بندی دیویی	: ۳۷۰/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۵۷۵۲۱

کرج: میدان آزادگان، خیابان شاهد پلاک ۲۸، کدپستی ۳۱۴۹۶۶۹۵۹۶۳۱

عنوان کتاب: سلوک خردورزی

نویسنده: شکوفه شریفی نعمت‌آباد، بهار شریفی نعمت‌آباد

انتشارات آذرگان

نوبت چاپ: اول

شابک:

چاپ و لیتوگرافی: چاپ کسری

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۶۰/۰۰۰ ریال

کتابخانه

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار.....
۱۰	امام علی (ع).....
۱۲	جان دیویی.....
۱۷	فصل اول: طرح تحقیق.....
۱۷	مقدمه.....
۱۹	بیان مسئله.....
۲۲	اهمیت و ضرورت انجام پژوهش.....
۲۵	اهداف و سئوالات پژوهش.....
۲۵	تعریف مفاهیم و اصطلاحات پژوهش.....
۲۷	روش انجام پژوهش.....
۲۹	محدودیت های انجام پژوهش.....
۳۱	فصل دوم: پیشینه پژوهش.....
۳۱	مقدمه.....
۳۳	پیشینه نظری و تجربی.....
۳۳	الف - مبانی نظری.....
۳۳	مفهوم تربیت.....
۴۰	معنای تجربه.....
۴۵	جایگاه و نقش تجربه در تربیت.....
۴۸	انواع تجربه در مکاتب تربیتی.....
۵۱	بررسی تجربه در اندیشه تربیتی مشاهیر و مکاتب.....

۷۳	ب_ سوابق پژوهش.....
۷۶	نتیجه گیری.....
۷۹	فصل سوم: بررسی نقش تجربه در تعلیم و تربیت از دیدگاه امام علی (ع) و جان دیویی
۷۹	مقدمه.....
۸۰	مفهوم تجربه از دیدگاه امام علی (ع).....
۸۸	ویژگی های تجربه در دیدگاه امام علی(ع).....
۹۴	انواع تجربه از دیدگاه امام علی(ع).....
۹۵	الف - تجارب طبیعی - عقلانی.....
۹۹	ب - تجارب عقلانی - معنوی.....
۱۰۰	- «من» هدفمند و خداشناس.....
۱۰۲	۲- کمال طلب «من».....
۱۰۳	۳- واقع بینی «من».....
۱۰۳	۴- توانمندی «من».....
۱۰۵	۵- «من» عامل و ویژگی های آن.....
۱۱۱	۶- کرامت «من».....
۱۱۲	۷- اجتماعی بودن «من».....
۱۱۵	۸- محدودیت های «من».....
۱۱۸	ج- تجارب معنوی - عقلانی.....
۱۲۴	تعریف تجربه در دیدگاه جان دیویی.....
۱۳۰	ویژگی های تجربه از نظر دیویی.....
۱۳۶	انواع تجربه در دیدگاه دیویی.....
۱۳۶	الف- تجارب طبیعی - عقلانی.....
۱۴۱	ب-تجارب عقلانی - معنوی.....
۱۴۵	منابع تجربه از دیدگاه امام علی(ع).....
۱۴۷	الف- رویکرد اول: منابع آزمون.....
۱۴۷	ب- رویکرد دوم: منابع آزمون و شناخت.....
۱۵۰	۱- دسته ی اول منابع تجربه.....
۱۶۷	۲- دسته دوم منابع تجربه.....
۱۸۱	منابع تجربه از دیدگاه دیویی.....
۱۸۵	۱- ارگانیسم و محیط، در موقعیت.....
۱۸۶	۲- جامعه.....

۱۹۰	۳- اکنون
۱۹۱	۴- فعالیت ذهن
۱۹۲	ابزار تجربه در دیدگاه امام علی(ع)
۱۹۳	الف- ابزارهای تجربه در رویکرد اول
۱۹۶	۱- بهره مندی از ابزار فرصت
۱۹۸	۲- بهره مندی از نعمت و بلاء
۲۰۰	ب- ابزار تجربه در رویکرد دوم
۲۱۱	۱- حواس
۲۱۸	۲- تفکر
۲۳۰	۳- حساب
۲۳۶	۴- الهام
۲۳۸	ج- حدود و موانع ابزار تحصیل معرفت
۲۴۲	ابزار تجربه از دیدگاه دیویی
۲۴۲	الف- سوابق گذشته
۲۴۳	ب- ابزار فعلیت در شناخت
۲۴۳	۱- تفکر
۲۴۸	۲- هوش
۲۵۰	۳- فرهنگ
۲۵۲	ج- محدودیت‌های ابزاری
۲۵۵	موضوع و هدف تجربه از دیدگاه امام علی(ع)
۲۵۷	الف- موضوع تجربه در مفهوم عمومی
۲۶۵	ب- موضوع و هدف تجربه در مفهوم تخصصی
۲۶۶	ج- ویژگی‌های تربیتی موضوعات تجربه
۲۶۶	۱- تجربه علم نافع
۲۶۹	۲- تجربه اعطاگر بیش
۲۷۱	۳- قابلیت انتقال تجربه
۲۷۱	۴- بازدارندگی تجربه
۲۷۲	۵- تجربه روشنگر مسیر
۲۷۵	موضوع و هدف تجربه از دیدگاه دیویی
۲۹۵	نتیجه گیری

فصل چهارم: مقایسه دو دیدگاه و نتیجه گیری..... ۲۹۷

مقدمه..... ۲۹۷

مقایسه تعریف تجربه در دو دیدگاه..... ۲۹۷

مقایسه انواع تجربه در دو دیدگاه..... ۳۰۳

مقایسه تجارب طبیعی - عقلانی..... ۳۰۴

مقایسه تجارب عقلانی - معنوی..... ۳۰۷

مقایسه تجارب معنوی - عقلانی..... ۳۱۱

مقایسه منابع تجربه در دو دیدگاه..... ۳۱۳

مقایسه ابزار تجربه در دو دیدگاه..... ۳۱۳

مقایسه موضوع و هدف، تجربه در دو دیدگاه..... ۳۱۴

مقایسه تعریف تربیت با ریکرد تجربه مدار..... ۳۱۵

نتیجه گیری..... ۳۱۹

پیشنهادهای پژوهش..... ۳۲۰

منابع..... ۳۲۵

پیشگفتار

به قول فردوسی:

«جهان سر به سر عبرت و حکمت است»
تو از کار کیخسرو اندازه دیر
چرا زو همه بهر من غفلت است.
کهن گشته کار جهان تازه گیر».

نمی‌دانم آیا زمانی که نیچه در آن فرصت بی‌مانده فیلسوف، در فهم خلیفه الهی بشریت خویش، در آن زمانه اوج کبر و غرور که گفت خدا مرده است، می‌دانست که روزی فلج خواهد شد و آیا در خموشی ناتوانی‌هایش خدایش را طلبید و یافت؟ نمی‌دانم در آن لحظات دشوار وی به چه اندیشید و چه را تجربه کرد؟ در واقع در آن ثانیه‌های خموشی نیز آیا خدایش را دید؟

مهمان مسیری هستیم که در عین رو به زوال بودنش به سمت تکاملی بی‌پایان پیش می‌رود. گاهی با ایقان، گاهی با ایمان و گاهی غرقه در شک، خاصیت‌های حیات انسان را... آنچه ثبات دارد نوای موسیقائی اذانی است که هر صبح جرسی با خود و فلسفه‌ای در نوایش نهفته است. گویی زمزمه این باور که زندگی صحنه یکتای هنرمندی ماست... زندگی خدایی دارد و تکاملی، برخیز و نقشی برزن و باز در ظاهر این رویش خسته نشو برخیز و حتی در شام تاراش نوائی در زن، نقشی بیافرین. نادان و مُدرک در هیاهو و جنجال و عظمت بی‌عملان گرفتار و در پی حقیقت شرمسار...

در میان این هیاهو اگرچه سپاس واژه کوچکی است برای اساتید بزرگوار آقایان رستمی نسب، اخلاقی و معلم بی‌مانندمان یاری دهنوی، اساتید عظام علوی، فرزانه فر، سلطانی، وحدانی فر، تیره‌گر،

بهشتی، بازرگان هرندی و همه کسانی که چه در نظر و چه در عمل در این تجربه بی‌مانند تربیتی، سخاوتمندانه همراهی‌مان کردند. باید گفت آنچه در این اثر نقش بسته کوشش در راستای مطالعه تطبیقی نقش تجربه در تربیت، به هدف خدمت به تربیت است که تا سرحد ممکن، تلاش شد تا استانداردهای موجود در آن لحاظ شود.

با وجود دستاوردهای بی‌مانند موجود در دو دیدگاه، فرصت آن نشد تا به طور مبسوط به روش‌های تجربه‌اندوزی در دو نگرش مورد بحث بپردازیم که هر کدام از این روش‌ها، دیوانی از حقایق چگونگی دست‌یابی به کمال انسانی است. با استعانت از درگاه ایزدی و در صورت خواست، اراده خداوند سران در ارائه پایان‌نامه دکترایم تا به این مهم بپردازیم و در مقاطع بالاتر، روانشناسی رفتار اسلامی را تحلیل نماییم و در صورت عدم امکان یا توجه به محدودیت‌های بشری، امید است تا این پژوهش زمینه‌ساز پژوهش‌های بنیادی مؤثر در زمینه آموزش و پرورش حقیقی و مؤثر گوه‌ران جامعه اسلامی باشد و از این چشمه هزاران چشمه جوشد و خروشد. بدان آرزو که این تلاش‌گامی مؤثر و ادامه‌راه همه کسانی باشد در راه اعتلای بشر تلاش نموده‌اند.

امام علی (ع)

آن زمان که ولتر درباره مقام علی (ع) چنین می‌نوشت: «آخرین اراده پیامبر اجرا نشد. زیرا او علی را به جانشینی خود منصوب کرده بود، و حال آنکه پس از او کسی نبود که او را برگزیدند» (فاضل، ۱۳۸۱، ص ۱۳)، می‌دانست درباره چه کسی صحبت می‌کند. علی ابن ابی‌طالب از طایفه بنی‌هاشم ملقب به امیرالمؤمنین حضرت علی (ع)، صبحگاه جمعه، سیزدهم رجب، بی‌سال پس از عام الفیل و ده سال پیش از بعثت پیامبر اعظم در مکه، پس از پناه جویی مادر از جبر یکتاپرستی به خانه خدا، در درون کعبه دیده به جهان گشود. وی تنها کسی است که در خانه خدا چشم گشود و در خانه خدا به مقام شامخ شهادت نائل شد. تولد علی در مرکز کانون یکتاپرستی ابراهیم، منحصر به فرد می‌باشد. چرا که تنها بشری است که در این مکان مقدس به دنیا آمده است. پدر و مادر وی یکتاپرست و پیرو آئین جدشان ابراهیم خلیل الله بودند. وی پسر عمو و پرورش یافته دامان پیامبر و داماد اوست؛ ایمان و اخلاص و پویای خستگی‌ناپذیر این شخصیت ممتاز و برجسته در تبلور انسانیت و حمایت از آئین نبوی بی‌مثال است تا آنجا که بارها در آزمون‌های گوناگون از خود می‌-

گذرد تا نهال انسانیت نخشد. او کسی است که بسیاری از اندیشمندان جهان اسلام معتقدند قرآن را تجربه کرد بطوریکه قرآن ناطق خواندندش.

سر سلسله امامان معصوم پیش از هر چیز خود را معلم بشریت می‌داند و این مهم را نه تنها در قول و نظر بلکه عملاً به رخ جهان می‌کشد و اثبات می‌نماید و چه زیبا الگو می‌شود. آن عقلانیت شرافت آور خانوادگی و این تربیت خردپرور اسلامی علی (ع) را به مرتبه‌ای می‌رساند که اولین گرونده به آئین رستگاری است، بیننده نور رسالت وحی، شنونده ناله‌های شیطان، ارمغان پرورش در دامان پر مهر نبوی نیز هست.

آنچه از بیانات بهر بارش درک می‌شود، تجربه زندگی با پیامبر، علم نافع و خصال نیک، بصیرت درک حقایق و اسرار هستی را به پی‌بخشید و بدین ترتیب شایستگی برادری، وصی و جانشین وی را کسب نمود، درک فضایل پیامبر، درک تلفیق عقل و تجربه یعنی علم نافع است. اگر علی داناترین و عاقل‌ترین شخص است، پیامبر و ائمه حیات طیبه است پس با تجربه‌ترین نیز هست چنانکه رسول خدا خود را با او یگانه می‌داند: «ان علی من شجرة واحدة». چنانکه خود فرمود: «مردم از من پرسید قبل از آنکه مرا نیابید من راه‌ها، آسمان را کمتر از راه‌های زمین می‌شناسم» ۱ (نهج البلاغه، ترجمه شهیدی، خطبه ۹۲؛ ترجمه دشتی، خطبه ۹۳، خطبه ۱۸۹).

جبران خلیل جبران اندیشمند مسیحی در توصیف امام می‌نویسد: «امام علی چهره بسیار علمی و برجسته تاریخ بشریت است که عقل و اندیشه اش چکاد تعالی بر خدایان انسان، قلبش ملامت از تالو مهر عاطفه و عشق و نوع دوستی، اعضا و جوارحش، مجلا و خواهی و خدامحوری در جمیع امور، کلامش کمال کرامت روح و ایزاری برای بیداری اندیشه‌های حفته که تنها شناخت یک بعد از ابعاد وجودیش نیازمند تفکر و اندیشه‌ای به وسعت جهان هستی است (فاضل، ۱۳۸۱).

تألیفات ایشان شامل مباحث پیشمار تربیتی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... در برگیرنده مباحثی همچون خداشناسی؛ اعطای بینش (کامیاب زاده، ۱۳۸۰)، دلایل بی‌ثباتی حکومتها؛ دولت اسلامی؛ آسیب شناسی جامعه و نقش حکومت در آسیب زدایی آن؛ دانشنامه؛ آزادی و مسئولیت؛ اخلاق و سیاست؛ تربیت فکر و اندیشه؛ اصول چهارگانه حکومت؛ امر به معروف و نهی از منکر؛ رابطه جامعه و معرفت؛ عدالت؛ تقوای علمی؛ حجت آفرین؛ آینده بشریت و... می‌باشد

که در کتب متعدد همچون نهج البلاغه، غررالحکم، دررالکلم (افکوسی، ۱۳۹۰) دعاها، وصایا، اشعار، احادیث و ... که به نقل از ایشان بر جای مانده است می‌توان دید.

جان دیویی

جان دیویی^۱ (۱۸۵۹-۱۹۵۲) معلم، فیلسوف، روانشناس و جامعه‌شناس مشهور و معروف آمریکایی است، که فعالیت‌ها و آثار پر ارزش او، خدمات فراوانی را در بروز تحولات بنیادی در جمعیت تعلیم و تربیت و رشد بینش جهانی ارائه کرده است. وی یکی از بنیان‌تأسیس و نمود رشته فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه بود که همزمان با مدرسه آزمایشگاهی که مؤسس آن بود ارائه و با تلاش و سختکوشی به آن پرداخته به این ایده جامعه عمل پوشاند.

وی نسبت به مردم سالاری که بسیاری از مکاتب جهان مدعی ارائه آن هستند و واقعیت‌های زندگی و حیات، تأکید فراوان دارد. به تمامی زوایای انسانی از این دریچه می‌نگرد. بررسی ریشه‌های فکری دیوئی ما را به پهنای تاریخ فلسفه تعلیم و تربیت کشاند و تا آنجا پیش رفت که با به عرصه اولین اندیشه بشر گذاشتیم بطوریکه هر جمله از اندیشه‌اش را در بخشی از تاریخ یافتیم. گوئی دیوئی با فلاسفه پیش از خود زیست، دیدگاه‌هایشان را به تصویر کشید در عمل آزمونش را سنجید و با آنچه که به وجدان یافت توانست منشوری مدرن از دیدگاه تربیتی خویش ارائه نماید. دیدگاهش گرچه با وجود همه مخاطرات به شدت با افراد در نوع بشری جنگید، اما به رسم خصیصه انسانی خالی از آن نیز نماند.

اگرچه دیدگاه‌های دیوئی در مسیر پر فراز و نشیب زندگی‌اش در فراز و فرودهای بی‌شمار تاریخ حیات وی همچون هر دانشمند دیگری دچار تغییر و در اثر ازدیاد تجربیات کسب شده‌اش دستخوش نوسان، تغییر و تکامل است و مسلماً هر پژوهشگری به تحقیق می‌یابد که در هر دوره خالی از اشکال نیست و با او کامل تر می‌شود، اما آنچه با همه احساس بشری می‌توان درک کرد این مهم است که وی تمامی تلاش خود را به کار بست، تا جایی که ممکن بود و محدودیت‌های بشریش اجازه می‌داد، در راستای خدمت به انسانها و تعلیم و تربیت آنها کار و کوشش نمود که ماحصل این سخت کوشی دستاوردهای بزرگ در حیطه تربیت و ثبت آثار گرانبهایی شد.

سرآغاز زندگی علمی دیویی دانشگاه زادگاهش ورمونت است که پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه در سال ۱۸۷۹ به تدریس زبان لاتین، جبر و علوم در مدرسه عالی اوپل سیتی^۱ پرداخت و مدت کوتاهی نیز در مدرسه روستایی در نزدیکی برینگتون معلم بود. در طول این مدت سه مقاله فلسفی تألیف کرد که برای چاپ در نشریه فلسفه نظری به مدیریت هاریس^۲ پذیرفته شدند. که وی را تشویق به ادامه تلاش در این زمینه نمود و تا آنجا پیش رفت که در رشته فلسفه در دانشگاه جان هابکینز ثبت نام کرد.

دانشگاه مذکور تا زمان فارق التحصیلی او تحت سرپرستی اس موریس بود که گرایشهای آرمان گرایی او توانست به دیویی را تحت تأثیر قرار دهد. پس از اینکه در سال ۱۸۸۴ از رساله خود با عنوان روانشناسی امانوئل کانت دفاع نمود، به عنوان مدرس در فلسفه و روانشناسی در دانشگاه میشیگان مشغول به کار شد. اولین فعالیت جدی دیویی در فلسفه، تلاشی بود که در خصوص ترکیب شیوه در حال پیدایش روانشناسی تجربی با پایه‌های اصلی آرمان گرایی موریس صورت داد. در سال ۱۸۸۸ به دانشگاه مینه سوتا رفت تا تجربه متفاوت را با خود به دانشگاه میشیگان بیاورد و در سال ۱۸۹۴ ریاست گروه فلسفه، روانشناسی، تعلیم و تربیت دانشگاه شیکاگو را پذیرفت و بدین ترتیب در آغاز راهی قرار گرفت که شروعهش منجر به حاصله گرفتنش از مابعدالطبیعه و بالطبع آرمان گرایی شد. روندی که دیویی در زندگینامه خود به نام «در استبداد گرایی تا تجربه گرایی» به آن اشاره دارد. وی با تأثیر بسیار از اصول روانشناسی ویلیام جیمز، به رد ادعای آرمان گرایی و اندیشه‌هایی که در آن با مطالعه پدیده‌های تجربی، دنیا را ذهن انسان می‌دانستند پرداخت (polical.ir/post_453.aspx).

بدو پذیرش سمت جدید مدرسه‌ای آزمایشگاهی تأسیس، تا زمانی که به بررسی کارایی نظرات فلسفی و تربیتی خود بپردازد با کارشکنی‌ها و چالش‌هایی مواجه شد که منجر شد در سال ۱۹۰۴ از دانشگاه شیکاگو استعفا دهد. استادی فلسفه دانشگاه کلمبیا و سخنرانی در دانشگاه‌های مختلف کار با مدارس و تلاش در جهت ارتقاء فرهنگ تربیت عمومی، شرکت فعال در فعالیت‌های مختلف تربیتی، اجتماعی و سیاسی چون عضویت آکادمی ملی علوم، مؤسس انجمن استادان دانشگاه، مؤسس دانشکده جدید برای تحقیقات علوم اجتماعی، مؤسس رشته فلسفه تعلیم و تربیت، عضو

1. Oil city

2. Haris. V. T

مؤسسه اولین معلمان، نویسنده ارشد بسیاری از نشریات علمی، ریاست گروه ائتلافی کارگران و کشاورزان در طبقه متوسط، پیشرو در مکتب پیشرفت‌گرایی و مقالات بیشتر علمی، در سال ۱۹۳۰ بازنشستگی دیویی را رقم زد. اگرچه وی پس از بازنشستگی نیز بر مبنای اعتقاد راسخ بیکنی خود به خدمت، دست از کار نکشید و چنانکه از آثار وی نمایان است بعد از آن نیز آثار ارزشمندی را از خود به یادگار گذاشت تا راهگشای نحوه حل مسائل انسانها باشند (یالمر، ۲۰۰۱؛ به نقل از آرمند، ۱۳۹۳).

نوشته‌ها و آثار دیویی با جهد زیاد توسط جوان بویدستون و همکاران او در قالب ۳۷ جلد کتاب برای انتشارات دانشگاه ایلینویز جمع‌آوری شد. با وجود انتقادات مختلف، دیویی یکی از افراد برجسته در تعلیم و تربیت، فلسفه و سیاست در قرن بیستم به شمار می‌رود و جایگاه رفیع تلاش‌های او باعث شده است هنوز در حد وسیع مورد مطالعه قرار گیرد و در بررسی بسیاری از مسائل مورد بحث اجتماعی به منظور مسائل امروز هستند مورد استفاده قرار گیرند. تأثیرات نظرات وی را در اصلاحات تربیتی ژاپن، ترکیه، چین، روسیه می‌توان یافت (وست بروک، ۱۳۷۹؛ به نقل از همان).

محمودنیا (۱۳۷۶) معتقد است که بن‌گرا، میراث دیویی مقالات فراوان و کتاب‌هایی است که تألیف کرده است. بخشی از این آثار را می‌توان در اینترنت جستجو کرد.

وست بروک^۱ (۱۹۹۳) به نقل از آرمند (۱۳۹۳) آثار دیویی را به سه دسته قسمت می‌کند:

-The early works of john dewey, 1882_1899.

-The middle works of john dewey, 1899_1924.

-The later work of john dewey, 1925_1953.

1. Ethics. 1881.	2. Psychology. New York, 1887.	3. A Critical Exposition. Chicago. 1888
4. The Ethics of Democracy. Ann Arbor, 1888.		5. Applied Psychology. Boston. 1889.
6. The Study of Ethics: Asylhabus. Ann Arbor, 1894.		7. My pedagogic creed. New York, 1897
8. The school of society. Chicago, 1900.		9. The Child and The Curriculum. Chicago, 1902.
10. Studies in logical Theory. New York, 1903.		11. Interest and Effort in Education. Boston, 1913
12. Democracy and Education. New York, 1916.		13. Reconstruction in philosophy. New York, 1920.
14. Experience and nature. Chicago, 1925.		15. Characters and Euets. 1927.
16. The Quest for Certainty. New York, 1929.		17. Individualism. Old and New. New York, 1930.
18. Hhe Teacher and Society. New York, 1937.		19. Experience and Education. New York, 1938.
20. Logic: The theory of Inquiry. New York, 1938		21. Intelligence in the modern World. New York, 1939.
22. Theory of Valuation. Chicago, 1939.		23. Freedom and Culture. New York, 1939.
24. Education Today. New York, 1940.		
- <http://www.ibe.unesco.org/filesadmin/userupload/archive/publications/thinkerspdf/dewey.pdf>.

این مجموعه شامل یک اثر مقدماتی، نه اثر میانه و ۴ اثر از اواخر عمر دیویی و سایر مقالات موجود در این خصوص است؛ که شامل طرح موضوع‌هایی از قبیل محوریت انسان در فلسفه؛ انتقاد از اهداف غیر واقع بینانه، متعصبانه و ماورایی، تحمیلی و دورنگر؛ ابعاد تربیت اجتماعی انسان، نقش دمکراسی در زندگی؛ جهان باز و گشاده و متغیر؛ جایگزینی تحقیق بجای حقیقت؛ رشد بعنوان هدف تعلیم و تربیت؛ وحدت علوم با دروس؛ روش حل مسئله؛ تجربه مستمر، نسبی، اعتباری؛ ابزاری بودن اخلاق؛ فرایند هدف و وسیله، اصل تأثیر متقابل و استمرار در تعلیم و تربیت؛ وابستگی روش با محتوای درسی ... است (محمودنیا، ۱۳۷۶). شایان ذکر است پژوهش حاضر بر پایه بررسی آثار موجود دیویی، چون مردم سالاری و آموزش و پرورش و سایر پژوهش‌های صورت گرفته در خصوص این آثار را شامل می‌شود.